

James Pool zajímavě popsal, kdo financoval Hitlera

idnes.cz/kultura/literatura/james-pool-zajimave-popsal-kdo-financoval-hitlera.A_981116_231412_literatura_luk

17. listopadu 1998

Středa 14. června 2023, svátek má Roland

Středa 14. června 2023 Roland

KOMENTÁŘ: Hrozí přímá volba ředitelů ČT? Jako silvestrovská zábava Kryštof Hádek pečuje o herecké kolegy v seriálu Vytoč mého agenta Nelituji. Dakotu Johnsonovou proslavila erotika, kritici se jí dnes omlouvají

- V roce 1920 se jedenatřicetiletý Adolf Hitler postavil do čela Německé dělnické strany. Hlavními rysy dosud neznámého politického subjektu byly radikální nacionalismus a antisemitismus. Podle Hitlerových slov se mu "ta absurdní malá skupinka s hrstkou členů zdála výhodná tím, že nebyla zkamenělou strukturou, ale nabízela jednotlivci příležitost ke skutečně osobní aktivitě". Byla přejmenována na Nacionálněsocialistickou německou dělnickou stranu (NSDAP) a po deseti letech představovala nejsilnější stranu výmarské republiky.

Za další tři roky byl Hitler jmenován kancléřem. Jaké aktivity Hitler od počátku 20. let vyvíjel? Jak se dostal k moci? Čí peníze NSDAP použila? Proč financovalo nacisty zahraničí? O tom pojednává výborná práce amerického publicisty Jamese Poola Kdo financoval nástup Hitlera k moci 1919-1933. Pool správně odhadl, že ve výkladu nelze oddělit rovinu politickou a ekonomickou; fakta z obou oblastí propojil a čtenář má před sebou detailní a čtivý, ale hlavně plastický příběh. Na Hitlerovi ukazuje, že moci nemusí být za všech okolností dobyto silou, že si ji lze koupit. Než však k tomuto přesvědčení Hitler dospěl, zažil řadu nezdarů a omylů včetně neúspěšného puče v roce 1923. Důvody, které vedly k finanční podpoře NSDAP, byly stejně rozdílné jako vlastní mecenáši, jimž je věnována více než polovina ze třinácti kapitol. V jedné řadě financierů nacistů se tak paradoxně ocitají němečtí velkokapitalisté (včetně Židů), šlechta, očekávající od NSDAP návrat k monarchii, vojáci nebo široce ohraničené skupiny, jakými byly například ženy přitahované charismatickým "vůdčovým" zjevem, ale i skutečností, že Hitler byl dosud svobodný. Konkrétní důvody financování pak vedly od nacionalismu, antikomunismu a antisemitismu až po snahu získat vliv v NSDAP a rozložit ji zevnitř. Pool uvádí, že nacisty financovala i řada zahraničních "sponzorů". Peníze přicházely z Belgie, Československa, Finska, Francie, Holandska, Itálie, Maďarska, Rakouska, Švýcarska, Švédska, USA a Velké Británie. Stejně jako rostla strana a její výdaje, rostla i výše příspěvků. Do roku 1923 většina německých velkokapitalistů netušila, že NSDAP vůbec existuje. Po Hitlerově pokusu o puč se situace změnila. A později k největším domácím mecenášům NSDAP patřili průmyslníci Thyssen, Bosch, von Siemens či Krupp von Bohlen und Halbach, který byl po válce původně vybrán, aby jako zástupce německého kapitálu pykal v Norimberku společně s nacistickými zločinci. Přitažlivé jsou i závěrečné kapitoly zasazené do období let 1931-1933, kdy ve svízelných jednáních vrcholil boj o budoucí politické směřování Německa. Zajímavý je Poolův názor na osobnost kancléře von Papena, z něž vyplývá, že tento muž patřil spíše k

Hitlerovým protivníkům, zatímco řada dalších autorů tuto tezi popírá. Ke cti nakladatelství Práh slouží, že byl zachován poznámkový aparát, seznam literatury i rejstřík, což v našich krajích není obvyklou praxí. Drobné vady - k nimž lze přiřadit občasnou absenci přehlásky, nepřesný překlad ("Völkischer Beobachter" není "Rasový" ale "Lidový pozorovatel") nebo neupozornění na faktickou chybu (Francie nebyla členem Malé dohody) - na celkovém dobrém dojmu nic nemění.

Autor je historik James Pool: Kdo financoval nástup Hitlera k moci 1919-1933. Překlad Radek Uhlíř. Práh, Praha 1998, 334 stran, náklad a cena neuvedeny.

Autor: JAN B. UHLÍŘ

Tipy z televizního programu

Recenze: Všechny prachy světa 40 %, V jako Vendeta 70 %, Muž se zaječima ušima 55 %, Gladiátor 60 %, Neznámý voják 70 %, Trojúhelník smutku 75 %, Lidice 80 %, Vdovy 60 %, Temné kouty 60 %, Žít po svém 50 %, Komu patří město 45 %, Kapitán Phillips 80 %

Klíčová slova: Malé lásky, Milan Cais, Výměna manželek, Karel Gott, Smetanova Litomyšl

Seriály: Jedna rodina, Zlatá labuť, Agrometal, Místo zločinu Ostrava

Témata: Adolf Hitler, Dům roku, Siemens

RECENZE

Mirky Spáčilové

Nejčtenější

Při nehodě zahynul herec Treat Williams, hipísák Berger z Formanových Vlasů

Zemřel americký herec Treat Williams, bylo mu 71 let. Proslavil se rolí šéfa hipísáků Bergera z filmu Miloše Formana...

Odhalovat duševní potíže jsem nechtěl. Teď jsem rád, říká hvězda Harryho Pottera

---

Premium Tom Felton už dávno není Draco Malfoy. Zlomyslný blondák, co stál v cestě Harrymu Potterovi. „Jsem mnohem milejší,“ ...

KVÍZ: Ozzáááákkuu!!! Jak dobře znáte seriál Comeback?

S blížícím se létem nasadila TV Nova do programu opět neselhávající sitcom Comeback o trampotách někdejší pěvecké...

GLOSA: Oslavenec Jaromír Nohavica zůstává i nadále „v sobě sám“

Premium Zpěvák, textař a skladatel Jaromír Nohavica slaví 70. narozeniny. Ostravský bard, Jarek, ale také hlavní postava jedné...

GLOSA: Rock for People odstartovalo dokonalé metalové „utrpení“ Slipknot

---

Démonickou smrští hvězdných Slipknot, která vygradovala v živelnou indickou metalovou mnohopolohovou Kámásútru ve...

Odhalovat duševní potíže jsem nechtěl. Teď jsem rád, říká hvězda Harryho Pottera

---

Premium Tom Felton už dávno není Draco Malfoy. Zlomyslný blondák, co stál v cestě Harrymu Potterovi. „Jsem mnohem milejší,“ ...

Cesta do Chorvatska 2023: letos bez hranic, rychleji a s levnějším benzinem

---

Premium Poprvé – klíčové slovo letošní cesty na Jadran. Poprvé bez hraničních kontrol při vjezdu ze Slovinska či Maďarska....

Miluji tě, ale podvádím tě. A nelituji. Studie nahlédla do hlubin nevěry.

Premium Je jedním z nejrozsáhlejších výzkumů svého druhu a přináší víc než paradoxní zjištění. Vyjevuje, že důvody nevěry jsou...

SÓLO PRO VIEWEGHA: Kdyby se tak Putin zamiloval do Ukrajinky. Jako Ovčáček a já

Premium Názory, vzpomínky, glosy, momenty ze zákulisí. Každou sobotu píšou přední osobnosti české umělecké scény pro kulturní...

RECENZE: Pesimista je vlastně realista. Woody Allen se vydal do stavu beztlíže

---

Stav beztlíže – tak se jmenuje pátá sbírka povídek amerického filmaře Woodyho Allena. V originálu se objevila loni, v...

Pipifax Dlouhá punčocha? Český velvyslanec se zastal Pipi v debatě o rasismu

---

Český velvyslanec v Německu Tomáš Kafka nepovažuje za dobrý nápad návrhy odstranit z populárních dětských knížek o Pipi...

GLOSA: Bitva u Kresčaku i zpověď mnicha. Návrat do středověku autorům vyšel

---

Do dávné minulosti se ponořili dva čeští autoři ve svých nových románech odehrávajících se v první polovině čtrnáctého...

Zemřel český e-sportový šampion Twisten, bylo mu teprve 19 let

---

Přehnaným cvičením jsem si zničila tělo, říká Jennifer Anistonová

Příběh Petry: Skončila jsem v posteli se svým nejlepším kamarádem

---

Metráček z filmu? To jsem byla já, říká Jitka. Shodila 17 kilo

---

Absurdní ceny roamingu, T-Mobile si účtuje až 360 000 Kč za 1 GB dat

---

© 1999–2023 MAFRA, „a., s.“, a dodavatelé Profimedia, Reuters, ČTK, AP. Rozmnožování obsahu pro účely automatizované analýzy textů nebo dat dle ustanovení § 39c autorského zákona je bez

souhlasu MAFRA,, a., s., zakázáno. Jakékoliv užití obsahu včetně převzetí, šíření či dalšího zpřístupňování článků a fotografií je bez souhlasu MAFRA, a. s., zakázáno. Provozovatelem serveru iDNES.cz je MAFRA, a. s., IČ: 45313351. Vydavatelství MAFRA,, a., s., je členem koncernu AGROFERT.